

A בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף ט"ו of מסכת ערכין
Some of the topics we will learn about include.

אחד שאנס ופיתה את גדולה שבכהונה
ואת הקטנה שבישראל
נותן חמשים סלעים
Someone who was either מאנס, coerced, or מפתה, seduced, a נערה, a twelve-year-old girl, who is a בתולה, a virgin, must compensate her with a fixed קנס, a penalty of fifty silver coins, regardless of whether she comes from the most, or the least prestigious of families.

A

אחד שאנס ופיתה
את גדולה שבכהונה
ואת הקטנה שבישראל
נותן חמשים סלעים

B אחד שהוציא שם רע על גדולה שבכהונה
ועל קטנה שבישראל
נותן מאה סלע

Someone who falsely accused his wife of זנות, must compensates her with a fixed קנס of 100 silver coins, regardless of whether she comes from the most, or the least prestigious of families.

B

אחד שהוציא שם רע
על גדולה שבכהונה
ועל קטנה שבישראל
נותן מאה סלע

C עשר נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה
The Yidden in the Midbar committed ten sins which were trials against Hashem.

כמה גדול כח של לשון הרע
The Gemara elaborates in the severity of הרע של לשון הרע,
And,
The solutions for הרע של לשון הרע;

C

עשר נסיונות
ניסו אבותינו להקב"ה
כמה גדול כח
של לשון הרע

1 So, let's review ...

Zugt Di Mishnah
באונס ובמפתה
להקל ולהחמיר כיצד

אחד שאנס ופיתה את גדולה שבכהונה
ואת הקטנה שבישראל
נותן חמשים סלעים
Someone who was either מאנס, coerced, or מפתה, seduced, a נערה, a twelve year old girl, who is a בתולה, a virgin, must compensate her with a fixed קנס, a penalty of fifty silver coins, regardless of whether she comes from the most, or the least prestigious family.

However,
והבושת והפגם
הכל לפי המבייש והמתבייש
The other two compensations of בושת, for shaming her, and פגם, for diminishing her status from בתולה, virgin, to בעולה;
These amounts are not fixed but depend on the stature of the one who shamed and the one who was shamed.

And the Gemara explains;
Although, only the 50 silver coins for קנס is mentioned in the Pasuk;
ונתן האיש השוכב עמה לאביה חמשים כסף
ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה

The קנס and בושת are NOT included in this קנס אביי.
Because the Pasuk specifies תחת אשר ענה
To compensate for the coercion;
This teaches that קנס only compensates for the עינוי;
מכלל דאיכא בושת ופגם
He must provide additional payments to compensate for בושת and פגם.

And רבא says:
Because the Pasuk specifies ונתן האיש השוכב עמה
The one who cohabited compensates.
This teaches that הנאת שכיבה חמשים
The קנס only compensates for the enjoyment of cohabitation.
מכלל דאיכא בושת ופגם
=====

1

משנה

באונס ובמפתה
להקל ולהחמיר כיצד

אחד שאנס ופיתה את גדולה שבכהונה
ואת הקטנה שבישראל
נותן חמשים סלעים

Someone who was either מאנס or מפתה a נערה, a twelve year old girl, who is a בתולה, a virgin, must compensate her with a fixed קנס, a penalty of fifty silver coins, regardless of whether she comes from the most, or the least prestigious family.

However,

והבושת והפגם
הכל לפי המבייש והמתבייש

The other two compensations of בושת, for shaming her, and פגם, and for diminishing her status from בתולה, virgin, to בעולה;

These amounts are not fixed but depend on the stature of the one who shamed and the one who was shamed.

The Gemara explains;

Only the 50 silver coins for קנס is mentioned in the Pasuk;

ונתן האיש השוכב עמה לאביה
חמשים כסף
ולו תהיה לאשה תחת אשר ענה

The קנס and בושת are not included in this קנס אביי.

רבא

Because the Pasuk specifies

ונתן האיש
השוכב עמה

The one who cohabited compensates.

This teaches that

הנאת שכיבה חמשים
The קנס only compensates for the enjoyment of cohabitation.

מכלל דאיכא
בושת ופגם

אביי

Because the Pasuk specifies

תחת אשר ענה
To compensate for the coercion;

This teaches that קנס only compensates for עינוי;

מכלל דאיכא
בושת ופגם

He must provide additional payments to compensate for בושת and פגם.

2 Zugt Di Mishnah
במוציא שם רע
להקל ולהחמיר כיצד

אחד שהוציא שם רע על גדולה שבכהונה
ועל קטנה שבישראל
נותן מאה סלע

Someone who falsely accused his wife of זנות, must
compensate her with a fixed קנס of 100 silver coins,
regardless of whether she comes from the most, or the
least prestigious family.

נמצא האומר בפיו חמור
מן העושה מעשה

From here we see that a sin of words is more severe
than a sin of action;

As we see that a רע שם רע who spoke הרע pays
100 silver coins, while the מאנס ומפתה who defiled the
נערה, pays only 50 silver coins.

And although a רע שם רע also intended to cause his
wife to be executed, if his accusation is found to be
true?

Nevertheless, the קנס of 100 coins is only for the לשון
הרע;

As the Pasuk states
וענשו אותו מאה כסף..
כי הוציא שם רע

על שם רע שהוציא
=====

The Mishnah continues

שכן מצינו

שלא נתחתם גזר דין על אבותינו במדבר
אלא על לשון הרע

We can also derive the severity of הרע לשון הרע from that
which we see that the Yidden in the Midbar committed
ten עבירות, and even so Hashem did not punish
them, until they spoke הרע לשון הרע about Eretz Yisroel at
the חטא המרגלים;

As the Pasuk states
וינסו אותי זה עשר פעמים

The exclusive word זה teaches
על זה נתחתם גזר דין
=====

2

מלאכי

במוציא שם רע
להקל ולהחמיר כיצד

אחד שהוציא שם רע על גדולה שבכהונה
ועל קטנה שבישראל
נותן מאה סלע

Someone who falsely accused his wife of זנות,
must compensate her with a fixed קנס of 100 silver coins,
regardless of whether she comes from the most,
or the least prestigious family.

נמצא האומר בפיו חמור
מן העושה מעשה

From here we see that a sin of words is more severe
than a sin of action;

As we see that a רע שם רע who spoke הרע
pays 100 silver coins, while the מאנס ומפתה who
defiled the נערה, pays only 50 silver coins.

And although a רע שם רע also intended to cause his
wife to be executed,
if his accusation is found to be true?

Nevertheless, the קנס of 100 coins is
only for the לשון הרע;

As the Pasuk states

וענשו אותו מאה כסף...
כי הוציא שם רע
על שם רע שהוציא

שכן מצינו

שלא נתחתם גזר דין על אבותינו במדבר
אלא על לשון הרע

We can also derive the severity of הרע לשון הרע
from that which we see that the Yidden in the Midbar
committed ten עבירות, and even so Hashem
did not punish them, until they spoke הרע לשון הרע
about Eretz Yisroel at the חטא המרגלים;

As the Pasuk states

וינסו אותי זה עשר פעמים
על זה נתחתם גזר דין

3 The Gemara now digresses into a lengthy discussion of לשון הרע; And cites a Braisa; רבי אלעזר בן פרטא says בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע מנלן ממרגלים We can derive the severity of לשון הרע from the ten spies: ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה If the מרגלים who spoke הרע לשון about the land of Eretz Yisroel that has no feelings, were severely punished; Certainly, one who speaks הרע לשון about a person who has feelings, is severely punished; As the Pasuk states וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה

על דבת הארץ שהוציאו

=====

4 The Gemara proceeds with a Braisa that elaborates on עשר נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה The Yidden in the Midbar committed the following ten sins which were trials against Hashem:

1-2.

שנים בים

Twice at the Yam Suf, once בירידה, before they entered the Yam Suf the Yidden complained המבלי אין קברים במצרים

And then בעלייה, when the Yidden came up from the Yam Suf they claimed;

כשם שאנו עולים מצד זה כך מצרים עולים מצד אחר

Just as we came out on one side, the מצריים also came out on the other side.

3

The Gemara now digresses into a lengthy discussion of לשון הרע;
רבי אלעזר בן פרטא
בוא וראה
כמה גדול כח של לשון הרע
מנלן ממרגלים
We can derive the severity of לשון הרע from the ten spies:
ומה המוציא שם רע
על עצים ואבנים כך
המוציא שם רע
על חבירו על אחת כמה וכמה
If the מרגלים who spoke הרע לשון about the land of Eretz Yisroel that has no feelings, were severely punished;
Certainly, one who speaks הרע לשון about a person who has feelings, is severely punished;
As the Pasuk states
וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה
על דבת הארץ שהוציאו

4

כרייתא

עשר נסיונות ניסו
אבותינו להקב"ה
The Yidden in the Midbar committed the following ten sins which were trials against Hashem:

1-2

שנים בים
Twice at the Yam Suf, once בירידה, before they entered the Yam Suf the Yidden complained
המבלי אין קברים במצרים
And then בעלייה, when the Yidden came up from the Yam Suf they claimed;
כשם שאנו עולים מצד זה
כך מצרים עולים מצד אחר
Just as we came out on one side,
המצריים
also came out on the other side.

5

3-4.
ושנים במים
The Yidden complained twice about the lack of water,
once in מרה and again in רפידים.

5-6
שנים במן
The Yidden violated the two Mitzvos of the מן:
אל יצא איש ממקומו ביום השביעי
ויהי ביום השביעי יצאו מן ללקט ולא מצאו
They went out on Shabbos to collect מן, which was
forbidden.

And
איש אל יותר ממנו עד בוקר
ויותרו אנשים ממנו עד בוקר
They left over מן for the next day, which was forbid-
den.

7-8.
שנים בשליו
The Yidden complained twice about the lack of meat,
once in פרשת בשלח before the מן initially fell,
and then again in פרשת בהעלותך.

9.
אחת בעגל
The incident of the עגל

10.
ואחת במדבר פארן
The incident of the מרגלים.
=====

5

5-6

שנים במן

The Yidden violated the two Mitzvos of the מן:

אל יצא איש ממקומו ביום השביעי
ויהי ביום השביעי

יצאו מן ללקט ולא מצאו

They went out on Shabbos to collect מן,
which was forbidden.

איש אל יותר ממנו עד בוקר

ויותרו אנשים ממנו עד בוקר

They left over מן for the next day,
which was forbidden.

7-8

שנים בשליו

The Yidden complained twice about the lack of meat,
once in פרשת בשלח before the מן initially fell,
and then again in פרשת בהעלותך.

9

אחת בעגל

The incident of the עגל

10

ואחת במדבר פארן

The incident of the מרגלים.

6 The Gemara proceeds with several statements about the severity of הרע לשון הרע:

1.
 The Pasuk in ספר תהלים states
 מה יתן לך ומה יוסיף לך
 לשון רמיה
 Hashem says to the לשון הרע, the tongue;
 You were given the following protections against הרע לשון הרע:
 כל אבריו של אדם זקופים
 ואתה מוטל
 All the limbs of a person are in a standing position, while the tongue is in a laying position. And,
 כל אבריו של אדם מבחוץ
 ואתה מבפנים
 All the limbs are on the outside, while the tongue is on the inside.
 ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות
 אחת של עצם
 ואחת של בשר
 The tongue is surrounded by two walls, the teeth and the lips.
 Therefore,
 מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה
 What more can be added to protect you from speaking הרע לשון הרע!

6 Several statements about the severity of הרע לשון הרע:

1

ספר תהלים

מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה

Hashem says to the לשון הרע, the tongue;
 You were given the following protections against הרע לשון הרע:

כל אבריו של אדם מבחוץ ואתה מבפנים <i>All the limbs are on the outside, while the tongue is on the inside.</i>	כל אבריו של אדם זקופים ואתה מוטל <i>All the limbs of a person are in a standing position, while the tongue is in a laying position.</i>

ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות אחת של עצם ואחת של בשר

The tongue is surrounded by two walls, the teeth and the lips.

Therefore,
מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה

What more can be added to protect you from speaking הרע לשון הרע!

7 2.
 רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא says
 כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר
 One who speaks הרע לשון הרע is considered having denied Hashem's existence.
 As the Pasuk states
 אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו
 מי אדון לנו

7 2

רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא

כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר

One who speaks הרע לשון הרע is considered having denied Hashem's existence.

As the Pasuk states

אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו

8 3.
 ואמר רבי יוסי בן זימרא
 כל המספר לשון הרע
 נגעים באים עליו
 One who speaks לשון הרע becomes afflicted with
 leprosy.
 As the Pasuk states
 מלשני בסתר רעהו
 אותו אצמית
 And the word אצמית refers to נגעים.

And ריש לקיש adds;
 The Pasuk says
 זאת תהיה תורת המצורע
 The word מצורע can be read
 זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע

4.
 The Pasuk in ספר קהלת states
 אם ישוך הנחש בלא לחש
 ואין יתרון לבעל הלשון

לעתיד לבא
 מתקבצות כל החיות ובאות אצל נחש ואומרות
 In the future, all the animals will gather around the
 snake and say
 ארי דורס ואוכל
 זאב טורף ואוכל
 The lion claws its prey and eats it, the wolf tears its
 prey and eats it;
 However,
 אתה מה הנאה יש לך
 What do you gain from biting people and killing
 them?

The snake will respond;
 וכי מה יתרון לבעל הלשון
 The people who speak לשון הרע also have no gain;
 And as Rashi in מסכת תענית explains they will be
 humiliated together with the snake for their forbidden
 speech.

8 3
 ואמר רבי יוסי בן זימרא
**כל המספר לשון הרע
 נגעים באים עליו**
 One who speaks לשון הרע becomes afflicted with leprosy.

As the Pasuk states

מלשני בסתר רעהו

אותו אצמית

And the word אצמית refers to נגעים.

And ריש לקיש adds;

The Pasuk says

זאת תהיה תורת המצורע

The word מצורע can be read

זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע

4
 ספר קהלת

**אם ישוך הנחש בלא לחש
 ואין יתרון לבעל הלשון**

לעתיד לבא

מתקבצות כל החיות

ובאות אצל נחש ואומרות

*In the future, all the animals will gather
 around the snake and say*

ארי דורס ואוכל

זאב טורף ואוכל

*The lion claws its prey and eats it,
 the wolf tears its prey and eats it;*

However,

אתה מה הנאה יש לך

What do you gain from biting people and killing them?

The snake will respond;

וכי מה יתרון לבעל הלשון

*The people who speak לשון הרע also have no gain;
 And as Rashi in מסכת תענית explains
 they will be humiliated together with the snake
 for their forbidden speech.*

9

5.
 ואמר ריש לקיש
 כל המספר לשון הרע
 מגדיל עונות עד לשמים
 One who speaks לשון הרע raises his sins until the
 heavens. As the Pasuk states;
 שתו בשמים פיהם
 ולשונם תהלך בארץ

6.
 אמר רב חסדא אמר מר עוקבא
 כל המספר לשון הרע
 ראוי לסוקלו באבן
 One who speaks לשון הרע deserves to be stoned to
 death, because the Pasuk of הרע לשון states
 אותו אצמית

And the Pasuk in איכה states
 צמתו בבור חיי וידו אבן בי

9

5

ואמר ריש לקיש
**כל המספר לשון הרע
 מגדיל עונות עד לשמים**

*One who speaks לשון הרע
 raises his sins until the heavens.*

As the Pasuk states;

**שתו בשמים פיהם
 ולשונם תהלך בארץ**

6

אמר רב חסדא אמר מר עוקבא
**כל המספר לשון הרע
 ראוי לסוקלו באבן**

*One who speaks לשון הרע
 deserves to be stoned to death,*

because the Pasuk of הרע לשון states

אותו אצמית

And the Pasuk in איכה states

צמתו בבור חיי וידו אבן בי

10 7.
 ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא
 כל המספר לשון הרע
 אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם
 One who speaks לשון הרע is despised to the extent
 that Hashem says, I cannot dwell with him in the same
 world. As the Pasuk states
 מלשני בסתר רעהו
 אותו אצמית
 גבה עינים ורחב לבב
 אותו לא אוכל
 The word אותו is pronounced אָתוּ, with him.

And others apply this statement to
 גסי הרוח
 One who is haughty.

8.
 ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא
 כל המספר לשון הרע
 אומר הקב"ה לשר של גיהנם
 אני עליו מלמעלה
 ואתה עליו מלמטה נדוננו
 One who speaks לשון הרע Hashem tells גיהנם, I shall
 punish him from above, and you shall punish him from
 below.

10 7
 ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא
**כל המספר לשון הרע
 אמר הקב"ה אין אני והוא
 יכולין לדור בעולם**
 One who speaks לשון הרע is despised
 to the extent that Hashem says,
 I cannot dwell with him in the same world.

As the Pasuk states

**מלשני בסתר רעהו
 אותו אצמית
 גבה עינים ורחב לבב
 אותו לא אוכל**

The word אותו is pronounced

אָתוּ
with him.

And others apply this statement to
גסי הרוח
One who is haughty.

8
 ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא
**כל המספר לשון הרע
 אומר הקב"ה לשר של גיהנם
 אני עליו מלמעלה
 ואתה עליו מלמטה נדוננו**
 One who speaks לשון הרע Hashem tells גיהנם,
 I shall punish him from above,
 and you shall punish him from below.

11 9.
 אמר רבי חמא בר' חנינא
 מה תקנתו של מספרי לשון הרע
 The solution for one who spoke הרע is as follows:
 אם תלמיד חכם הוא
 יעסוק בתורה
 A learned person should study Torah.
 ואם עם הארץ הוא
 ישפיל דעתו
 An ignorant person should act with humbleness.

10.
 אמר רבי אחא ברבי חנינא disagrees and says
 סיפר אין לו תקנה
 There is no solution for one who already spoke לשון הרע,
 as the Pasuk in תהלים states;
 יכרת ה' כל שפתי חלקות
 לשון מדברת גדולות
 Rather
 אלא מה תקנתו
 שלא יבא לידי לשון הרע
 The solution is to prevent one from speaking הרע
 אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה
 ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו

11.
 תנא דבי רבי ישמעאל
 כל המספר לשון הרע
 מגדיל עונות כנגד שלש עבירות
 One who speaks הרע לשון is equivalent to one who
 committed the three most severe Aveiros of
 עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים

11 9
 אמר רבי חמא בר' חנינא
מה תקנתו של מספרי לשון הרע
 לשון הרע The solution for one who spoke הרע
 is as follows:

אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה

A learned person should study Torah.

ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו

An ignorant person should act with humbleness.

10
 רבי אחא ברבי חנינא
סיפר אין לו תקנה
 There is no solution
 לשון הרע for one who already spoke הרע,
 as the Pasuk in תהלים states;

יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות
 Rather

אלא מה תקנתו שלא יבא לידי לשון הרע

The solution is to prevent one from speaking הרע:

אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו

11
 תנא דבי רבי ישמעאל
כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות
 לשון הרע One who speaks הרע is equivalent to
 one who committed the three most severe Aveiros of

עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים

12. במערבא אמרי לשון תליתאי קטיל תליתאי
 A gossiper who spreads הרע, causes three people to be killed,
 מספרו
 The one who spoke the הרע;
 מקבלו
 The one who accepted this הרע from the רוכל;
 and
 אומר
 The gossiper himself, who spread this הרע;
 As Rashi explains
 שמתוך מריבה שנופלת בין השנים הורגין זה את זה
 והורגין גואלי הדם את הרכיל
 The מספר and רכיל causes strife between the רכילות, to the point that they kill each other, and then their relatives take revenge and kill the רוכל.

13. The Pasuk in משלי states
 מות וחיים ביד לשון
 The tongue is compared to the hand, in that מה יד ממיתה
 אף לשון ממיתה
 The tongue can kill like a hand does.
 And the Pasuk in ירמיהו states
 חץ שחוט לשונם מרמה דבר
 The tongue is compared to an arrow in that ממיתה אפילו שלא בסמוך לה
 An arrow can kill from a great distance of 40-50 אמה, and the tongue can kill at even a greater distance from the ground to the sky.

This discussion continues in the next Daf.

12

12

במערבא אמרי לשון תליתאי קטיל תליתאי

A gossiper who spreads הרע, causes three people to be killed,

אומר The gossiper himself, who spread this הרע; לשון הרע;	מקבלו The one who accepted this הרע from the רוכל;	מספרו The one who spoke the לשון הרע;

As Rashi explains

שמתוך מריבה שנופלת בין השנים הורגין זה את זה

והורגין גואלי הדם את הרכיל

The מספר and רכיל causes strife between the רכילות, to the point that they kill each other, and then their relatives take revenge and kill the רוכל.

13

מלי

מות וחיים ביד לשון

The tongue is compared to the hand, in that

מה יד ממיתה

אף לשון ממיתה

The tongue can kill like a hand does.

And the Pasuk in ירמיהו states

חץ שחוט לשונם מרמה דבר

The tongue is compared to an arrow in that

ממיתה אפילו שלא בסמוך לה

An arrow can kill from a great distance of 40-50 אמה, and the tongue can kill at even a greater distance from the ground to the sky.